

Лавренова О.І.

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірант кафедри адміністративного і фінансового права*

ОКРЕМІ АСПЕКТИ ПРАВОВОГО СТАТУСУ СЛУЖБИ ЯК ЦЕНТРАЛЬНОГО ОРГАНУ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ

Одним зі складних питань реформування державного апарату управління є питання створення та функціонування центральних органів виконавчої влади. Організуючи систему центральних органів виконавчої влади, законодавець прагнув створити найбільш оптимальну та збалансовану структуру центральних органів виконавчої влади, яка б діяла ефективно, була достатньою для виконання покладених на неї функцій, але не надто громіздкою, щоб не ускладнювати керування нею та не обтяжувати державний бюджет.

З метою оптимізації системи центральних органів виконавчої влади, усунення дублювання їх повноважень, забезпечення скорочення чисельності управлінського апарату та витрат на його утримання, підвищення ефективності державного управління 9.12.2010 р. Президентом України було прийнято Указ «Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади», відповідно до якого було утворено нову систему центральних органів виконавчої влади. Остаточно така система була закріплена в Законі України від 17.03.2011 р. «Про центральні органи виконавчої влади», відповідно до якого систему центральних органів виконавчої влади складають міністерства та інші центральні органи виконавчої влади, які утворюються у вигляді служб, агентств, інспекцій для виконання таких функцій як: надання адміністративних послуг, управління об'єктами державної власності, контрольно-наглядові функції за дотриманням державними органами, органами місцевого самоврядування, їх посадовими особами, юридичними та фізичними особами актів законодавства. При цьому визначається, що діяльність центральних органів виконавчої влади спрямовується та координується Кабінетом Міністрів України через відповідних міністрів.

У разі якщо більшість функцій центрального органу виконавчої влади складають функції з надання адміністративних послуг фізичним і юридичним особам, центральний орган виконавчої влади утворюється як служба. Згідно з Законом України від 17.03.2011 р. «Про центральні органи виконавчої влади» служби утворюються, реорганізуються, ліквідуються Президентом України за поданням Прем'єр-міністра України. Керівники служб призначається на посаду за поданням Прем'єр-міністра України та звільняються з посади Президентом України.

На момент прийняття вищевказаного Указу Президента України від 9.12.2010 р. було утворено 28 служб. Частина служб була утворено шляхом реорганізації вже існуючих органів: а) шляхом реорганізації міністерств (Державна авіаційна служба України, Державна служба молоді та спорту України, Державна служба геології та надр України і т.д.); б) шляхом реорганізації відповідних комітетів (Державна архівна служба України, Державна служба з питань інвалідів та ветеранів України, Державна служба статистики України і т.д.); в) шляхом реорганізації департаменту (Державна пенітенціарна служба

України); г) шляхом реорганізації адміністрації (Державна податкова служба України), а інша частина – шляхом створення нових (Державна служба України з питань захисту персональних даних, Державна служба України з питань протидії ВІЛ-інфекції/СНІДу та інших соціально небезпечних захворювань, Державна служба України з питань регуляторної політики та розвитку підприємництва тощо).

Проаналізувавши вищевказані нововведення можна зробити певні висновки, зокрема, серед позитивних моментів не можна не відмітити інституційне виокремлення органів у залежності від характеру виконуваних ними функцій. Хоча стосовно даного положення виникають певні питання, так, деякі автори вказують на нечіткість розмежування конфліктних функцій (завдань) між агентствами, службами та інспекціями, посиляючись при цьому на те, що Закон «Про центральні органи виконавчої влади» прямо передбачає, що один центральний орган виконавчої влади може одночасно виконувати кілька названих функцій, але за умови, що пріоритетною (тобто більше 50%) буде одна функція (В. Тимошук, І. Коліушко. Адміністративна реформа, або назад в СРСР // Дзеркало тижня. 2011, № 5). Особливо це стосується служб, які мають бути переважними, і контрольно-наглядові функції.

Слід зазначити, що з моменту прийняття вищевказаного Указу Президента України від 9.12.2010р., в нього вже було внесено 11 змін, зокрема, щодо ліквідації 6 служб: Державну автотранспортну службу України, Державну службу автомобільних доріг України, Державну службу зв'язку України, Державну службу морського та річкового транспорту України, Державну службу технічного регулювання України, Державну службу України з лікарських препаратів і контролю за наркотиками. Натомість було створено 3 нові служби: Державну службу України з контролю за наркотиками, Державну службу України з лікарських засобів та Державну службу України з питань регуляторної політики та розвитку підприємництва. Зважаючи на це, можемо зробити висновок, що система центральних органів виконавчої влади продовжує змінюватись. Таким чином, головним напрямом нинішнього етапу адміністративної реформи є необхідність остаточного впорядкування системи центральних органів виконавчої влади та підвищення ефективності її функціонування.